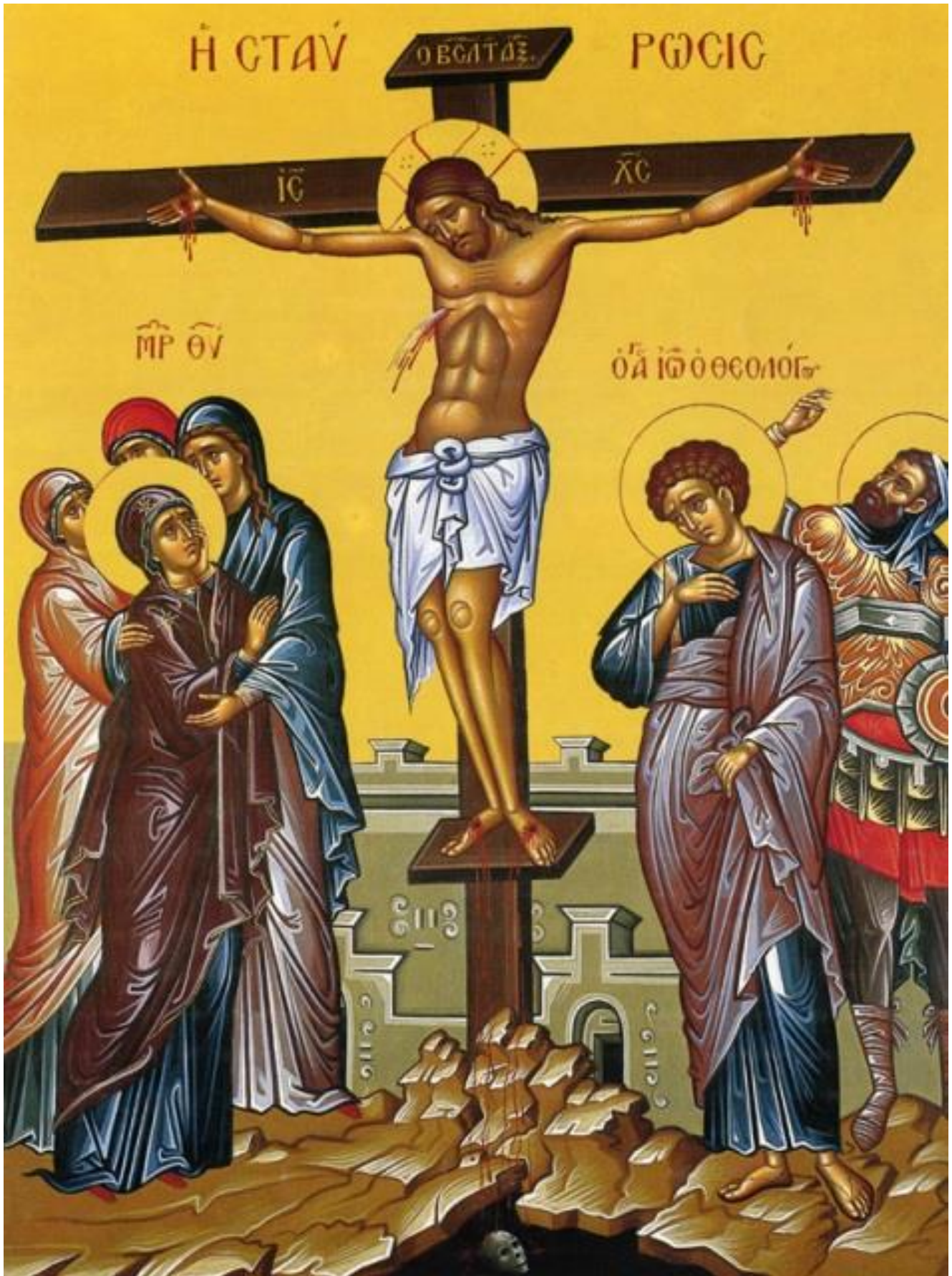


ΠΡΟΣΚΥΝΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ



Εκείνα τα χρόνια, τα δικαστήρια μπορούσαν να επιβάλουν σε όσους καταδίκάζαν και τη θανατική ποινή. Η Σταύρωση, ήταν η πιο ατιμωτική ποινή. Στο Ρωμαϊκό κράτος επιβαλλόταν στους μη Ρωμαίους πολίτες και κυρίως για τους σκλάβους.

Ο καταδικασμένος, μετέφερε στους ώμους του το οριζόντιο ξύλο και φορούσε στο στήθος του πινακίδα με την αιτία της καταδίκης του. Μετά από μια δύσκολη πορεία, με προπηλακισμούς και χτυπήματα έφτανε στον τόπο της εκτέλεσης, όπου το κάθετο ξύλο ήταν μπηγμένο στο έδαφος.

Ακολουθούσε η απογύμνωση του καταδικασμένου, το κάρφωμα των χεριών, η ανύψωση και στερέωση του στο κάθετο ξύλο και τέλος το κάρφωμα των ποδιών. Ο θάνατος ήταν αργός, από αναπνευστική ανεπάρκεια, με φρικτούς πόνους.

Αρχικά, η Σταύρωση απεικονιζόταν ως ιστορικό γεγονός με τους δύο ληστές, τους στρατιώτες που βάζουν κλήρο και το Γολγοθά να κυριαρχεί. Αργότερα, σταδιακά περνούν οι αγιογράφοι από την εξιστόρηση στη θεολογία και τους συμβολισμούς.

Ερμηνεία και ανάλυση της εικόνας της Σταύρωσης

Ο Σταυρός

Πάνω στο Σταυρό συνυπάρχει η Ζωή και η Ανάσταση. Για αυτό, η πινακίδα πάνω από το κεφάλι του Χριστού γράφει «Ο Βασιλεύς της Δόξης» και όχι το ιστορικό αλλά και ειρωνικό I.N.B.I.

Κάτω από τον Σταυρό βρίσκεται το κρανίο του Αδάμ. Η εικόνα μας παρουσιάζει δηλαδή τον παλιό Αδάμ, που μας οδήγησε στον θάνατο, και πάνω στο Σταυρό τον νέο, τον τελευταίο Αδάμ, τον Χριστό, που μας οδηγεί στη ζωή.

Το κατακόρυφο ξύλο έχει ένα μέρος του μέσα στη γη και το υπόλοιπο, υψώνεται προς τα πάνω. Συμβολίζει την κάθοδο του Χριστού στον κόσμο, το πέρασμα στον Άδη και την άνοδο του στον Πατέρα μετά την Ανάσταση, καθώς επίσης και την κοινωνία μεταξύ Θεού και ανθρώπων.

Το οριζόντιο μεγάλο ξύλο, συμβολίζει την κοινωνία μεταξύ των ανθρώπων και τη διάδοση του ευαγγελίου στη γη. Το μικρό οριζόντιο ξύλο (στήριγμα ποδιών) συμβολίζει τη ζυγαριά της δικαιοσύνης. Σε πολλές εικόνες είναι ελαφρά κεκλιμένη, ώστε το ανυψωμένο μέρος της είναι προς τη μεριά του σωσμένου ληστή και το χαμηλωμένο προς τον ληστή που προκαλούσε και κορόιδευε τον Χριστό.

Στο βάθος της εικόνας της σταύρωσης φαίνεται το τείχος της Ιερουσαλήμ, γιατί ο Χριστός έξω από την Ιερουσαλήμ σταυρώθηκε.

Ο Χριστός

Στο κέντρο της εικόνας ο Χριστός γυμνός πάνω στο Σταυρό, φορά μόνο ένα άσπρο πανί τυλιγμένο στη μέση Του. Από τους αγιογράφους υπερτονίζεται το σώμα Του εντελώς σκελετωμένο από την κακοπάθεια, με τα χέρια απλωμένα και με ανοικτές τις παλάμες, σαν να προσεύχεται και σαν να ανοίγει τις αγκάλες του προς όλους τους ανθρώπους. Τα δε πόδια

του, με τα γόνατα λίγο διπλωμένα, πατούν επάνω στο σανίδι και είναι καρφωμένα και τα δύο. Κάποιοι σημερινοί αγιογράφοι, κακώς ζωγραφίζουν τα πόδια του Κυρίου το ένα πάνω στο άλλο, καρφωμένα με ένα μόνο καρφί. Αυτό το κάνουν μιμούμενοι κάποιους ζωγράφους της Δύσης.

Από τα χέρια και τα πόδια του Χριστού τρέχουν αίματα, ενώ από την λοχισμένη πλευρά Του αίμα και ύδωρ. Ο Άγιος Αυγουστίνος, λέει ότι το αίμα και ύδωρ, συμβολίζουν τα μυστήρια της Θ. Ευχαριστίας και του Βαπτίσματος. Όπως η Εύα πλάστηκε από το πλευρό του Αδάμ έτσι και τα μυστήρια αυτά προήλθαν από την πλευρά του «Νέου Αδάμ», του Χριστού. Έτσι λοιπόν, η Εκκλησία γεννήθηκε «δια του Σταυρού». Βέβαια, η Πεντηκοστή είναι η επίσημη δημόσια Εμφάνιση της Εκκλησίας και η τελείωση της, αφού το Άγιο Πνεύμα είναι αυτό που συγκροτεί το θεσμό της Εκκλησίας.

Η Θεοτόκος

Στα δεξιά του Χριστού στέκεται η Παναγία όρθια με το βλέμμα καρφωμένο στον Υιό της. Με το αριστερό χέρι στο μάγουλό της φαίνεται να συγκρατεί την εκδήλωση του πόνου που την κυριεύει, ενώ το δεξιό χέρι είναι ανοικτό σε σχήμα ικεσίας. Τείνει να αποσπαστεί από την συντροφιά της και να πλησιάσει στο Χριστό, που και Εκείνος συγκαταβαίνει και κλίνει το κορμί του προς αυτήν. Πάντως, άσχετα από το μέγεθος της λύπης της, δεν παύει να πιστεύει στη θεότητα του Υιού της, ο οποίος της λέει σύμφωνα με τον υμνωδό της Ακολουθίας του Επιταφίου Θρήνου: “Μη εποδύρου μου Μήτηρ ... αναστήσομαι γαρ και δοξασθήσομαι”, «Μην κλαις για μένα, Μητέρα... γιατί θ’ αναστηθώ και θα δοξαστώ.

Οι τρεις γυναίκες που συνοδεύουν την Παναγία Την παρηγορούν και με ελεγχόμενη θλίψη, συμμετέχουν στο Θείο Πάθος. Όλοι οι ευαγγελιστές αναφέρονται σε αυτές. Όμως, οι περιγραφές τους δεν μας διευκολύνουν και πολύ στην ταύτισή τους. Οι ερευνητές της Καινής Διαθήκης, συγκλίνουν στο ότι είναι οι γνωστές ως «Τρεις Μαρίες»: Η Μαρία, μητέρα Ιακώβου και Ιωσήφ, η Σαλώμη ταυτίζεται με την Μαρία «μητέρα των παιδιών του Ζεβεδαίου» και η τρίτη η Μαρία η Μαγδαληνή, που είναι η μόνη από τις τρεις που διαφοροποιείται και αναγνωρίζεται, από το έντονο κόκκινο χρώμα στο ένδυμα και την πλούσια κόμη.

Ο Ιωάννης και ο εκατόνταρχος, Λογγίνος

Από την άλλη μεριά, εικονίζονται ο νεαρός Ιωάννης και ο Ρωμαίος εκατόνταρχος, Λογγίνος. Η παρουσία του Ιωάννη αναφέρεται από τον ίδιο, στο ευαγγέλιο του, όπου σώζει και την τελευταία ανθρώπινη επιθυμία Του, να πάρει την Παναγία ως μητέρα του, στο σπίτι του. Δίπλα στον Ιωάννη, είναι ο Ρωμαίος εκατόνταρχος. Ταυτίζεται με τον στρατιώτη, που με την λόγχη κέντησε την πλευρά του Χριστού, από όπου βγήκε αίμα και ύδωρ. Ο Εκατόνταρχος εδώ, αντιπροσωπεύει τα έθνη που δέχονται τον Χριστό ως Θεό. Πράγματι είναι ο πρώτος μη Ιουδαίος, που αναγνωρίζοντας το μυστήριο του Πάθους, αναφώνησε: «Αληθώς, Θεού Υιός ην ούτος». Για αυτό, εικονίζεται με φωτοστέφανο και με υψωμένο το δεξί του χέρι, διακηρύττοντας την αλήθεια αυτή.

Πηγές: <http://www.sophia-ntrekou.gr/2014/04/aisthitektiki-ermhneytiki-analysi-eikonas-stayrvisis.html>

<https://mountathos-eshop.com/η-σημασιολογια-της-εικονας-της-σταυρωσεως>

Καλή Ανάσταση